

עמוד הבית < מגזין G

אמנות | המוזיאון המתחדש: הולגרמות ומציאות רבודה

במהלך חודש מאי נחגג בעולם וגם בארץ יום המוזיאונים
:ינלאומי • הנושא השנה הוא "מחוברים - מוזיאונים ברשת", ודרכו
ז מציגים גישות חדשות, דיגיטליות ואינטראקטיביות, כדי להישאר
'וונטיים גם במאה ה-21'

19:32, 05/05/2018 ✉ צאלה קוטלר

מוזיאון [נושאים למעקב <<](#)

"תארו לכם עולם כה מקושר, שחבר בצדו השני של העולם מרגיש כאילו הוא יושב על הספה לצדכם. תארו לכם עולם שבו חבר שיושב ממש לצדכם, מרגיש כאילו הוא בצד השני של העולם". כך מתחיל אריק פיקסרגיל את הרצאת TED המרתקת שלו, הדנה בשאלה האם המכשירים המתוחכמים שבידינו דווקא מפרידים בינינו.

"פיקרסגיל, צלם מצפון קרוליינה, יצר פרויקט מתמשך שבו הוא עוקב אחר תופעת ההתמכרות של רובנו לטלפון הנייד והאופן שבו זה משנה את ההתנהגות החברתית שלנו", אומרת שיר מלר-ימגוצ', אוצרת התערוכה "בינינו" שתפתח בקרוב באגף הנוער על שם רות במוזיאון ישראל בירושלים.

בתקופה שבה אנחנו חיים, נדמה שכולנו מחוברים יותר מתמיד באמצעות טכנולוגיות תקשורת מתקדמות המאפשרות לנו להיפגש בכל רגע באמצעות המסכים ולהרגיש שאנחנו אף פעם לא לבד. "האומנם?",

וגילוי מחדש של ערך המפגש האמיתי, פנים אל פנים."

העובדה שתערוכה במוזיאון מוקדשת לשאלות הללו אינה מובנת מאליה. בעולם שבו הווירטואליה תופסות מקום כה מרכזי, גם המוזיאונים צריכים להמציא את עצמם מחדש, ולהתמודד עם קהל שיש לו צרכים ודרישות שונים מאשר לפני כמה עשורים.

אינטראקטיביות, שם המשחק

"מדי שנה, במהלך חודש מאי, נחגג בעולם יום המוזיאונים הבינלאומי, שמטרתו להגביר את מודעות הציבור לחשיבות תרומתם של המוזיאונים לחברה ולהנגיש לקהל הרחב את תחומי המדע, האמנות, האדריכלות ומורשת התרבות המוצגים במוזיאונים", אומרת נאוה קסלר, יו"ר הנהלת איגוד המוזיאונים בישראל. "ב-3 במאי איגוד המוזיאונים הישראלי והמוזיאונים השונים ברחבי הארץ מזמינים את הציבור לבקר בהם ללא תשלום. תחת הכותרת 'מחוברים - מוזיאונים ברשת', יוצגו השנה גישות חדשות שישלבו פעילויות דיגיטליות ואינטראקטיביות כמו משחקים דיגיטליים ושימוש באפליקציות הנייד השונות להכרת המוזיאון ומוצגיו".

קראו עוד ב"גלובס"

- הקרב הסוער לראשות לשכת רואי החשבון, שלב השאלה הזוהר
- הניו יורקר: בלאק קיוב סייעה לטראמפ לרגל אחר מקורבי אובמה
- פרטרום הישראלית נמכרת תמורת כ-6.4 מיליארד דולר ל-IFF

גימיק או אמת: מה מסתתר מאחורי הטרנדים בקוסמטיקה? תוכן מקודם

כך למשל, מוזיאון האדם והחי ברמת גן יקיים פעילויות מודרכות בשילוב הפעלה דיגיטלית דרך הסמארטפון; במוזיאון ארץ ישראל בתל אביב יתקיים משחק דיגיטלי לגילוי אוצרות המוזיאון, שבו יוכלו המבקרים לצלם ולהצטלם, לפתור חידות ולהגיב לתצוגות; במוזיאון ארצות המקרא בירושלים יוצע למבקרים מסלול אינטראקטיבי חדש בשם "סטארט-אפ ארצות המקרא"; במוזיאון חצר היישוב הישן ע"ש יצחק קפלן יתקיים מופע נגני תזמורת המשטרה - מחווה לתערוכה "בלוז לכחולי המדים", וגם משחק אינטראקטיבי "שוטרים זים"; במוזיאון המדע בירושלים יתקיים פסטיבל של קרטון וסדנאות בנייה לכל המשפחה, זאת במנ ערוכה "רק קרטון - לחשוב מחוץ לקופסה", ותתאפשר הזדמנות אחרונה לבקר ב-"X200 2", תער ניים בינלאומית לציון 200 שנה להמצאת האופניים.

שמעתי לראשונה על הקונספט של יום המוזיאונים הבינלאומי, חשבתי על הדרך הארוכה שעשו המוזיאונים מאז שנקראו בית נכות, הדיפו ריח פורמלין והילדים נדרשו ללכת בהם על קצות הבהונות, עד לימינו אלה שבהם יש תערוכות המזכירות לעיתים פארקי שעשועים. "ביקום שכולו קרוסלה של מולטי מדיה וסמארטפונים, האתגר הגדול של המוזיאונים הוא להישאר רלוונטיים", אומרת ד"ר סוזן חזן, מנהלת יחידת הניו מדיה במוזיאון ישראל בירושלים. "בתקופה שבה האנושות חווה את העולם באמצעות הסמארטפון, גם נחננו רוצים להיות שם".

תערוכת הקרטון במוזיאון המדע בירושלים / צילום: עידן ועקנין

בממלכה של חזן מככבים אינטרנט, יוטיוב, ווטסאפ, פייסבוק, טוויטר, אינסטגרם ופינטרסט. "כל מוצג שיכול לעבור במסכים וכל אמצעי מדיה שהוא פופולרי, ויזואלי ונגיש, הם מבחינתנו יעד", אומרת חזן. "אנשים יודעים שבמוזיאון יש דברים מיוחדים, אבל לא כולם נחשפים אליהם. המטרה שלנו היא להנגיש את

חזן נמצאת כבר כעשרים שנה בתפקיד: "בעשר השנים הראשונות הייתי צריכה להתחנן לפירורים של תוכן כדי שיהיה לי מה להציג באמצעי המולטימדיה שעמדו לרשותי, הרגשתי שאני סוחבת עגלה. כיום כולם רוצים לקפוץ על העגלה. בנוסף לבאזז שנוצר בעקבות החשיפה ברשתות, יש ערך מוסף בכך שגם אחרי שתערוכה ננעלת, היא מתועדת ונשמרת במדיה הדיגיטלית".

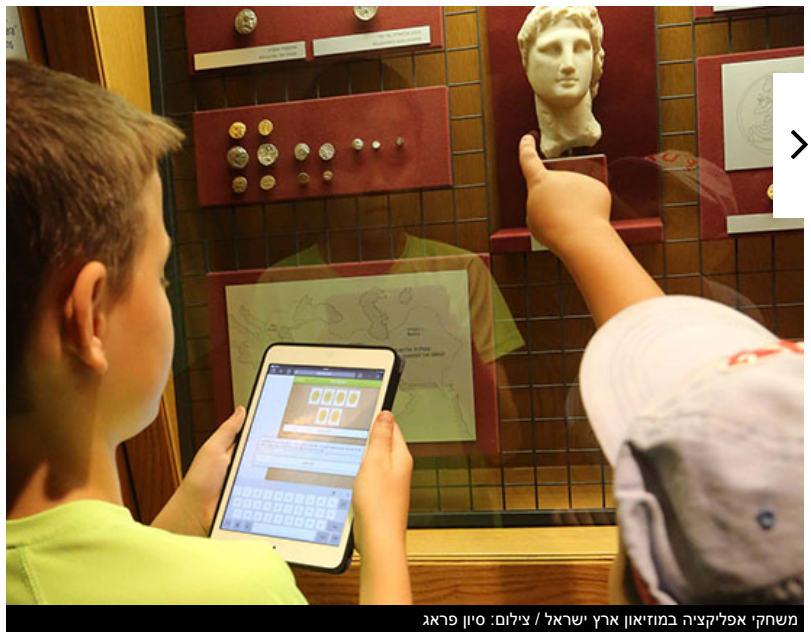
רוצה להשאר מעודכן/ת בנושא הסיפורים הגדולים של השבוע?

נשאים נוספים בהם תוכלי/י להתעדכן

את לא חוששת שהיזומה שלכם דווקא תרחיק אנשים מביקור פיזי במוזיאון? כבר כיום אפשר לשוטט במוזיאון הווירטואלי של גוגל, Google Art Project, מבלי לצאת מהכורה.

"לכאורה, המבקרים הבלתי נראים האלה אכן עשויים להסתפק בשיטוט מהכורה, אבל לדעתי זה יכול לשמש דווקא כטיזר לביקור פיזי במוזיאון. במסגרת עבודת הדוקטורט שלי, חקרתי את הנושא וראיינתי אנשים כדי לבדוק האם אנחנו עושים בעצם עוול למוזיאון בכך שחושפים הכול אונליין.

"המסקנה שעלתה מהמחקר הייתה דווקא הפוכה - החשיפה באמצעי המולטימדיה פועלת כמו פרסומת ויוצרת צימאון לראות את המקור, את האובייקט האמיתי. כך למשל, הנכדות שלי ביקשו לבקר במוזיאון הלובר בפריז כדי לראות את המונה ליזה. אנשים שמגיעים אלינו במיוחד כדי לראות את המגילות הגנוזות - שהן אולי כרטיס הביקור של מוזיאון ישראל בעולם - מצמידים את הפנים לזכוכית שמאחוריה הן מוצגות, כמו רוצים להריח את הקלף ולקרוא במו עיניהם את המילים של ישעיהו הנביא.

משחקי אפליקציה במוזיאון ארץ ישראל / צילום: סיון פראג

"הרי אפשר לראות את המונה ליזה גם את המגילות באינסוף מדיות, אבל לאורגינליות יש כוח. זה כמו שאנשים המגיעים לראשונה בחייהם לאוקיינוס השקט, מכניסים ידיים למים במעין אמירה 'אני הייתי פה', דווקא בגלל שאנחנו חיים יותר ויותר בעולם מדומה". לשימוש במולטימדיה יש גם מחיר, לעיתים משעשע. "אנחנו לא משחררים שום טקסט ושום תמונה למדיה הדיגיטלית בלי הסבר על הרקע ההיסטורי, הסיפורי או המדעי של הפרט", אומרת חזן, "אבל קורה שנופלות טעויות שלא תמיד תלויות בנו. למשל, כולם אוהבים לצטט את הנביא ישעיהו מתוך המגילות הגנוזות, אבל מפני שמדובר בעברית, קרה כבר יותר מפעם שבמדינות שונות הטקסט הוצג הפוך באפליקציות השונות".

בין המוזיאונים שייפתחו ללא תשלום לקהל הרחב ביום המוזיאונים: מוזיאון ישראל, מוזיאון ארץ ישראל בתל אביב, המוזיאון הישראלי לקריקטורה ולקומיקס בחולון, מוזיאון העם היהודי בבית התפוצות, מוזיאון נחום גוטמן לאמנות, מוזיאון עין דור, מוזיאון המדע בירושלים, מוזיאון ראשון לציון, מוזיאון הנגב לאמנות, המוזיאון לתרבות האסלאם ועמי המזרח, מוזיאון אשדוד לאמנות, מוזיאון האדם והחי ברמת גן, מוזיאון הרצליה, מוזיאון כפר סבא, מוזיאוני חיפה, מוזיאון פתח תקווה לאמנות, מוזיאון מגדל דוד ועוד.

באתר איגוד המוזיאונים הישראלי מתפרסמת הרשימה המלאה של המוזיאונים שיהיו פתוחים ללא תשלום, שעות הפתיחה והפעילויות השונות. לפרטים נוספים: www.icom.org.il

פריקט שבו עקב הצלם אחר תופעת ההתמכרות של רובנו לטלפון הנייד / צילום: אריק פיקרסגיל

דיגיטל תחילה

טכנולוגיות בשימוש מוזיאלי

דיגיטציה - המרת תמונה, קול, מסמך או אות חשמלי כלשהו לפורמט דיגיטלי. מוזיאונים רבים עוסקים בדיגיטציה של האוספים שלהם, כאשר חלקם אף מציעים לקהל אפשרות להורדת הדימויים לשימוש חופשי. המטרופוליטן, למשל, מציע לציבור ללא תשלום הורדה של כ-200 ספרי אמנות.

מציאות רבודה - טכנולוגיית מחשוב המשמשת כהעתק של המציאות, ומאפשרת לשלב בה אלמנטים וירטואליים המתמזגים עם הסביבה האמיתית בזמן אמת ובאופן אינטראקטיבי. מוזיאון וירטואלי מאפשר בקריו צפייה ביצירות מופת מרחבי העולם, באמצעות טכנולוגיה של מציאות רבודה וטכנולוגיית ציל 3 מעלות דרך משקפיים ייעודיים.

וגרמות - מעין צילום תלת-ממדי, שנשמר משום שצולם בתהליך הנקרא הולוגרפיה. את ההולוגרם יום באמצעות קרני לייזר. מוזיאון סקוקי באילינוי הציג בשנה שעברה תערוכת הולוגרמות ייחודית שמספרת את סיפורם של 13 ניצולי שואה באמצעות הולוגרמות, שאף מזמינות את הקהל לשאול שאלות, וכך מאפשרות תחושה של שיחה חיה.

שיתוף קהל - מוזיאונים שונים, בהם גם מוזיאון בית התפוצות, מציעים לקהל לקחת חלק בהגדלת אוסף היודאיקה דרך צילום של חפצים אישיים ומשפחתיים מהבידעם והצגתם בפלטפורמה מקוונת ייעודית, שמבוססת על טכנולוגיית צילום 360 מעלות.

אינסטגרם - מוזיאונים רבים משקיעים מאמץ כדי למתג את עצמם כידיוותיים לצילומי אינסטגרם עם מייצבים פוטוגניים במיוחד תוך חשיבה על התאורה הנכונה לצילום המושלם באינסטגרם כדי לעודד שיתוף.

אפליקציות מידע - כמה חברות פועלות בישראל ובעולם ומציעות שירותי "שאזאם" ליצירות אמנות, כדי לאפשר למבקר לצלם את הדימוי שבו הוא מתבונן ולקבל עליו מידע ישירות לנייד.

ניתוח דאטה - שימוש בטכנולוגיה המבוססת על זיהוי פנים ומעקב אחר תנועות עיניים מאפשר למוזיאונים לעקוב אחר ההעדפות של המבקרים שלהם בחלל. פרויקט ניסיוני כזה נעשה במוזיאוני חיפה.

ווטסאפ ומסרונים - מוזיאון SFMOMA מציע לשלוח אליו מסרון עם בקשה כמו "שלח לי שמש" ולקבל לנייד דימוי מתוך אוסף המוזיאון שמתאים לתיאור תוך פירוט פרטי היצירה. הפרויקט משלב טכנולוגיה של "ארט בוט".

גיימינג - במוזיאון ארצות המקרא ובמוזיאון מגדל דוד הקהל מגלה את האוספים המוצגים דרך משחק אינטראקטיבי בטלפון הנייד, שמופעל בהורדת אפליקציה ייעודית שפותחה בישראל.

שתפו כתבה

